

Bản dịch

Hà Nội, ngày 29 tháng 7 năm 2013

Kính gửi: **Ông Ngô Hữu Lợi, Vụ trưởng**
Vụ Chính sách Thuế
Bộ Tài chính
Số 28 Trần Hưng Đạo, Hà Nội

Ông Đỗ Nhất Hoàng, Cục trưởng
Cục Đầu tư Nước ngoài
Bộ Kế hoạch và Đầu tư
Số 6B Hoàng Diệu, Hà Nội

**V/v: ĐÓNG GÓP Ý KIẾN, KIẾN NGHỊ VỀ ĐỀ XUẤT TĂNG THUẾ TÀI NGUYÊN
KHOÁNG SẢN TẠI DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ VIỆC BAN HÀNH BIỂU MỨC THUẾ
SUẤT THUẾ TÀI NGUYÊN**

Thưa Ngài,

Trước tiên, Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam xin được gửi lời chào trân trọng và xin được bày tỏ lòng biết ơn chân thành đối với những hỗ trợ quý báu của Bộ Tài chính và Bộ Kế hoạch và Đầu tư dành cho các hoạt động đối thoại trong khuôn khổ Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam.

Hiện nay đang có nhiều văn bản pháp lý khác nhau áp dụng đối với ngành công nghiệp khai thác khoáng sản, khiến cho ngành này dường như khó có thể thu hút được vốn đầu tư nước ngoài. Nhóm Công tác Khoáng sản – Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam xin được trình bày một vài ý kiến đóng góp, kiến nghị đối với Dự thảo Nghị quyết về việc ban hành biểu mức thuế suất thuế tài nguyên như sau:

1. Mục đích của thuế tài nguyên

Mục đích của thuế tài nguyên là đảm bảo Chính phủ nhận được khoản thu xứng đáng như một khoản cho thuê tài nguyên, đồng thời khuyến khích đầu tư để lợi tức từ khoản cho thuê tài nguyên được đảm bảo một cách liên tục. Mức thuế

suất thuế tài nguyên đã tăng đáng kể và phần lớn lớn hơn 10% là vượt quá mức của khoản thu công bằng nêu trên. Mức thuế suất này là quá cao, nhất là khi được áp cho những hoạt động hợp pháp dựa trên một cơ chế tài chính đã có trước.

2. Tác động đến hoạt động khai thác trái phép

Việc áp mức thuế tài nguyên như đề xuất sẽ làm gia tăng các hoạt động khai thác trái phép. Các đối tượng khai thác trái phép không đóng lệ phí cấp giấy phép, không đóng tiền ký quỹ bảo vệ môi trường mà còn gây nên những vấn đề môi trường nghiêm trọng. Mặt khác, họ cũng không trả thuế thu nhập doanh nghiệp, không đầu tư vào các dự án cơ sở hạ tầng cho cộng đồng và cũng chắc chắn không đóng thuế tài nguyên. Việc tăng mức thuế tài nguyên khoáng sản sẽ làm giảm các hoạt động đầu tư hợp pháp vào ngành đồng thời tạo thêm nhiều cơ hội cho các hoạt động khai thác trái phép và kéo theo vấn nạn tham nhũng.

3. Tác động đến khai thác tài nguyên hiệu quả

Luật khoáng sản quy định hỗ trợ khai thác tài nguyên hiệu quả và có mục tiêu hạn chế khai thác tập trung vào các khu vực có hàm lượng cao.

Khai thác tập trung vào khu vực có hàm lượng cao là hoạt động khai thác chọn lọc chỉ tập trung vào các phần có hàm lượng cao hơn của cùng một khu mỏ để có thể mang lại hiệu quả đầu tư hoặc do đơn vị khai thác không có các phương thức khai thác tiên tiến để khai thác các khu vực có hàm lượng thấp hơn.

Trước khi một công ty khoáng sản đưa một khu mỏ vào hoạt động sản xuất thương mại, họ sẽ phải tiến hành nghiên cứu khả thi để xác định hiệu quả kinh tế của khu mỏ. Theo đó, nghiên cứu khả thi sẽ xác lập hàm lượng biên là hàm lượng công nghiệp thấp ở mức không có tính kinh tế trong khai thác quặng. Hàm lượng công nghiệp càng thấp thì tỷ lệ tài nguyên còn lại dưới đất trong quá trình khai thác sẽ càng ít do công ty khai thác khoáng sản sẽ chỉ khai thác các khu vực có hàm lượng cao hơn hàm lượng biên. Việc tăng thuế tài nguyên sẽ kéo theo việc tăng hàm lượng công nghiệp và một loạt các tác động. Theo đó một tỷ lệ lớn tài nguyên khoáng sản quý giá của Việt Nam sẽ bị bỏ lại trong lòng đất, có thể là vĩnh viễn, bởi việc quay lại chỉ để khai thác lượng khoáng sản hàm lượng thấp còn lại là không khả thi về mặt kinh tế.

Vì vậy, nếu như mục tiêu của chính sách pháp luật đối với khai thác khoáng sản là khuyến khích khai thác một cách hiệu quả nguồn tài nguyên thiên nhiên và giảm khai thác tài nguyên tập trung thì Chính phủ cần có những chính sách phù hợp để các công ty khai thác có thể thiết lập hàm lượng công nghiệp biên thấp hơn. Đề xuất tăng cao thuế tài nguyên sẽ có tác dụng ngược bởi các công ty khai thác sẽ phải tăng hàm lượng biên, và do đó, có thể dẫn tới khai thác tập trung vào khu vực có hàm lượng cao và khai thác tài nguyên không hiệu quả.

VIETNAM BUSINESS FORUM

Ngoài ra, việc tăng thuế tài nguyên có thể tác động tiêu cực tới tính hiệu quả kinh tế của tất cả các mỏ khoáng sản. Đối với những mỏ đang hoạt động được áp dụng mức thuế tài nguyên hiện tại, tác động của việc tăng thuế tài nguyên sẽ dẫn tới một trong những hệ quả sau:

- i) Hoạt động khai thác sẽ chuyển sang tập trung vào các khu vực mỏ có hàm lượng cao hơn để đảm bảo duy trì lợi nhuận, do đó làm giảm hiệu quả khai thác tài nguyên, và có thể sẽ dẫn đến cắt giảm việc làm do giảm quy mô hoạt động.
- ii) Hoạt động khai thác có thể phải ngừng lại hoàn toàn do không có hiệu quả kinh tế, dẫn tới cắt giảm việc làm và ảnh hưởng tới kinh tế ở những địa phương có liên quan cũng như những nhà cung cấp lệ thuộc vào hoạt động khai thác mỏ.

Giải pháp ở đây là đưa ra một chính sách pháp luật hợp lý trong khai thác mỏ nhằm khuyến khích đầu tư vào ngành khai khoáng để những chương trình khai thác mỏ hiệu quả được quốc tế chấp nhận có thể cân bằng giữa khai thác các khu vực có hàm lượng cao và hàm lượng thấp trong suốt vòng đời của mỏ nhằm đạt được sự phục hồi kinh tế tối ưu của tổng thể khu mỏ. Nếu không Việt Nam sẽ có nguy cơ mất hoàn toàn một phần đáng kể các nguồn tài nguyên không thể tái tạo của mình.

Một cơ chế tài chính công bằng cho ngành khai thác khoáng sản là phải tạo ra được các khoản thu liên tục cho các cơ quan chức năng của Việt Nam, vì vậy, một khi thuế suất thuế tài nguyên tăng lên thì các khoản thu này không được đảm bảo.

4. Mức thuế suất tăng không hợp lý đối với một số Nhóm, loại tài nguyên

Theo dự thảo, đang có một sự khác biệt rõ ràng khi nước đóng chai sẽ bị đánh thuế cao hơn so với các đồ uống khác, phải chịu mức thuế tăng từ 3% đến 8% nhưng các loại đồ uống khác không bị tăng thuế. Điều này là không công bằng vì nước đóng chai sử dụng nguồn nước rất hiệu quả và tiêu phí rất ít nước trong quá trình sản xuất.

Nước đóng chai là một loại nước giải khát được sản xuất ít có tác động đến môi trường nhất so với các loại đồ uống khác.

Ví dụ: Để có 1 lít nước đóng chai, chỉ cần tổng cộng khoảng 1,6 lít nước (cho toàn bộ quá trình sản xuất thô và đóng chai). Tuy nhiên, để sản xuất 1 lít bia và 1 lít nước giải khát lần lượt cần tới 300 lít và thậm chí 570 lít nước.

Cũng cần phải chú ý rằng nước đóng chai đóng vai trò cung cấp/truyền nước (hydrat hoá) tối ưu cho sức khỏe của người dân Việt Nam. Vì vậy, kính đề nghị giữ nguyên mức thuế suất hiện nay là 3%.

5. Cản trở đầu tư trong và ngoài nước

Luật khoáng sản hiện hành của Việt Nam và cơ chế tài chính áp dụng đối với các nhà khai thác khoáng sản đang khiến các nhà đầu tư xếp hạng Việt Nam trong số những quốc gia không thuận lợi nhất để đầu tư vào ngành này. Bên cạnh đó cũng có rất ít bằng chứng từ phía các nhà đầu tư phi Chính phủ hợp pháp của Việt Nam coi pháp luật hiện hành đối với ngành là thuận lợi. Những đề xuất về thuế tài nguyên không những chưa thể cải thiện được quan điểm của các nhà đầu tư, mà còn làm suy giảm niềm tin của nhà đầu tư về khả năng duy trì cơ chế tài chính ổn định của Chính phủ Việt Nam khi mà họ cam kết đầu tư cho các dự án. Chúng tôi quan ngại những cảm nhận tiêu cực về môi trường đầu tư của Việt Nam sẽ không chỉ dừng lại ở ngành khai thác khoáng sản vì các nhà đầu tư tiềm năng của các ngành khác có thể sẽ nhìn nhận các động thái như tăng thuế suất tài nguyên là một nhân tố đại diện chung cho môi trường đầu tư nước ngoài tại Việt Nam.

Nếu Chính phủ Việt Nam muốn giữ tất cả nguồn tài nguyên nằm dưới sự kiểm soát trực tiếp thì nên nêu rõ tình hình và hạn chế các nguồn đầu tư phi Chính phủ và chi trả các khoản đền bù xứng đáng cho các nhà đầu tư hiện tại cho các tổn thất đầu tư của họ. Còn nếu Chính phủ vẫn muốn kêu gọi đầu tư từ khối tư nhân trong và ngoài nước trong lĩnh vực này, và nhận được lợi tức ổn định thì cần có khung quy định và cơ chế tài chính về khoáng sản hợp lý, công bằng và ổn định. Tại thời điểm này, các đơn vị khai khoáng được xem như là một tổ chức viện trợ vì trong quá trình hoạt động đến khi bắt đầu có lợi nhuận thì bị vắt kiệt nguồn tiền mặt qua các khoản thu tối đa có thể. Điều này không thỏa đáng bởi vì do đặc thù của ngành thăm dò, khai thác khoáng sản có nhiều rủi ro cao nên các nhà đầu tư mong muốn có được lợi nhuận cao hơn so với lợi nhuận từ các khoản đầu tư thành công bình thường để trang trải chi phí cho những khoản đầu tư không thành công.

Chúng tôi hy vọng những đóng góp trên đây sẽ được xem xét và tiếp thu để đưa ra mức thuế phù hợp, góp phần tăng hiệu quả khai thác tài nguyên, đem lại nguồn thu cho ngân sách đồng thời thu hút vốn đầu tư nước ngoài.

Chúng tôi rất mong đợi và tin tưởng vào một nền công nghiệp khoáng sản phát triển có thể đóng góp nhiều hơn nữa cho tăng trưởng GDP cũng như tăng trưởng kinh tế của Việt Nam.

Xin chân thành cảm ơn!

Kính thư,

Đã ký
Alain Cany
Đồng chủ tịch Liên minh VBF

Đã ký
Bill Howell
Trưởng Nhóm Công tác Khoáng sản

